September 2025

Bilag til høringssvar fra Grundejerforeningerne i Kjul, Hirtshals

KOMMENTARER TIL KYSTDIREKTORATETS UDTALELSE OM INGEN TILBAGETRÆKNING VED KJUL.

1. INDLEDNING

1.1. Tilblivelsen af landtangen nord for Hirtshals-Frederikshavn.

De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) har gennem forskning dokumenteret, at landtangen – også kendt som Skagens Odde og området omkring Tannis Bugt – er dannet som følge af landhævning på cirka 13-15 meter samt en 7-8.000 år gammel naturlig kystdynamik. Sediment/sand transporteres langs Jyllands vestkyst og føres forbi Hirtshals, hvilket har været afgørende for dannelsen af området.

1.2. Oprensning af indsejlingen til havnen.

Læmolen ved Hirtshals Havn har ændret den naturlige kystdynamik, som oprindeligt skabte Skagens Odde. Sandet samler sig nu i indsejlingen til havnen, og for at opretholde den ønskede dybde fjernes årligt omkring 350.000 m³ sand. Hirtshals Havn har tilladelse til at placere dette oprensede sediment i Kjul-området, hvorved det genindføres i kystdynamikken i Tannis Bugt. Den 15. juli 2018 tildelte Kystdirektoratet (KDI) tilladelse til bypass og/eller nyttiggørelse af op til 500.000 m³ rent sand fra indsejlingen årligt i alle kystområder i Hjørring Kommune. For havnen medfører dispensationen ingen driftsmæssige eller økonomiske fordele.

2. PERSPEKTIVERING VED HJÆLP AF FIGUR 12 OG ANDRE MEDIER

2.1. KDI-notat fra 01.01.2018. (Bilag til tilladelsen af 15. juli 2018)
Vi ser dette notat, som et af de bærende dokumenter for dispensation.
I notatet skriver KDI følgende på side 16:

”*På den centrale del af strækningen ud for sommerhusene ved Kjul varierer skrænten udvikling mellem fremrykning og tilbagerykning, se Figur 13. Set over strækningen vist ovenfor er kysten generelt ikke rykket tilbage i perioden fra 1899 til 2012”*

2.2. Afprøvning af KDIs udsagn.

For at efterprøve dette udsagn sammenlignes KDIs figur 12 med historiske fotos og kortmateriale fra krak.dk/kort. Figur 13 er udvalgte punkter fra linjerne i figur 12, som er et kort med årstalsmærkede linjer.

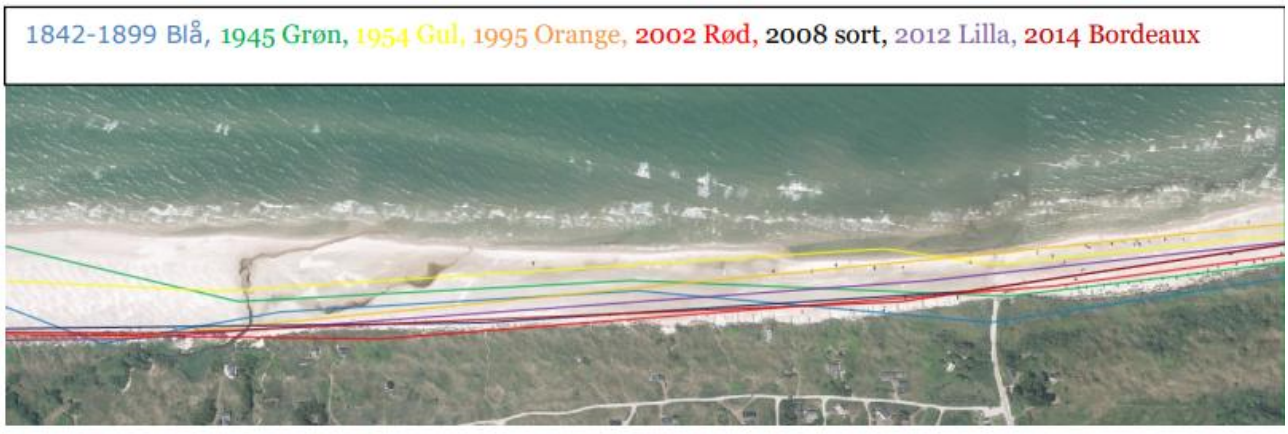

Figur 12 Skrænten beliggenhed ved Kjul i perioden 1842-1899 til 2014

2.3. Valg af referenceår.
KDI har sammenlignet linjen fra 1842-1899 (blå) med 2012 (lilla). Da Skagens Odde er opstået over lang tid, kan man ved at vælge tilstrækkeligt gamle referencepunkter altid konkludere fremrykning eller uændret kyst. Dog bør man, i lyset af anlægsarbejder ved Hirtshals Havn og hindring af sedimenttilførsel til Tannis Bugt, sammenligne perioden før og efter de store anlægsarbejder, der begyndte omkring 1960.

2.4. Sammenligning med 1954 som centerpunkt.
Figur 12 er velegnet til at foretage en sådan sammenligning, hvor 1954 anvendes som centrum og der ses 60 år tilbage og 60 år frem i tid.

2.5. Sammenligning mellem figur 12 og andre kilder.
Figur 12 viser fremrykning af kysten indtil 1954; herefter ses tilbagerykning. Denne tilbagerykning kan også ses ved at sammenligne luftfotos fra 1954 og 2023 fra krak.dk/kort.

2.6. Tilbagetrækningens udvikling.
Tilbagetrækningen toppede i starten af 2010'erne, hvilket falder sammen med, at Hirtshals Havn deponerede 1,1 millioner m³ oprenset sediment til anlægsarbejder, blandt andet til etablering af et 250.000 m² stort landområde øst for det oprindelige havneområde.
Fra 2011 til medio 2025 er ca. 3 millioner m³ sediment blevet forhindret i at nå Tannis Bugt gennem nyttiggørelse syd for Hirtshals Havn. Efterfølgende fotos fra området illustrerer en markant tilbagerykning fra ca. 1970 til i dag.

3. HISTORIEN OM PETER HERMANSENS VEJ 35, KJUL FORTALT I BILLEDER.

1961. Privat foto

1964. Børnene går på stien mellem Peter Hermansens Vej 35 og stranden. Fotograferet fra husets terrasse mod Tannis Bugt. Privat foto.

1972.
Det meste af klitterne foran Peter Hermansensvej 35 er nu eroderet.
I Mellem 1961/64 og 1972 blev Vesthavnen taget i brug, Østhavnen anlagt, og Vestmolen forlænget – alle arbejder, der krævede betydelige mængder sediment.
Privat foto.

1983.
Peter Hermansensvej 35 ses i baggrunden.
Sammenlignet med 1972 er der nu begyndende klitdannelser længere ude på stranden.
Der er nu gået 10 år uden anlægsarbejder på havnen. Motorvejebyggeriet E39 er ikke igangsat endnu.
Privat foto

1995. Peter Hermansensvej 35.
I 1994-95 blev den 500 m lange Nordmole flyttet 200 m længere ud i havet. Også til dette anlægsarbejde blev der anvendt oprenset sediment fra havnen.
Levering af sand til anlæggelse af Motorvej E39 er i gang!
Privat foto

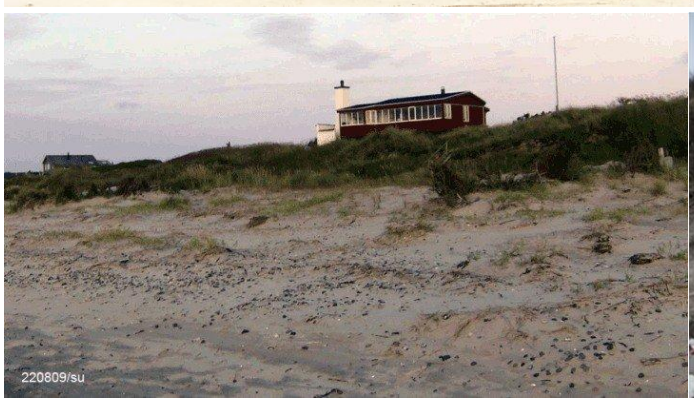

August 2009. Fotograferet fra samme retning som 1961 billedet.
Privat foto

6. januar 2012. Hele arealet med stien til stranden, som vist på 1964 billedet, er nu fuldstændig væk og huset skal fjernes.
Foto. Nordjyske

3.1. Bunkere fra 2. Verdenskrig.

Fotos af bunkere fra 1956, 2010 og 2018 viser tydeligt den voldsomme tilbagerykning af kysten.
Geografisk ligger bunkerne og Peter Hermansens Vej 35 i det midterste område af KDIs figur 12.

1956.
Vinterbillede med bunkers i baggrunden.
Privat foto.

2010.
Privat foto

2018. Privat foto. Bunkerne kan skimtes i den røde firkant.

Det er samme bunkere!
Der er ikke andre bunkere i nærområdet, som blev opført med frit skud til vand siden.

3.2. Luftfotos fra krak.dk/kort

Sort/hvid luftfoto fra 1954 og farvefoto fra 2023 viser, at klitfoden er rykket mindst 80 meter tilbage. Fysiske målinger pr. 26. september 2025 bekræfter korte afstande fra huse til klitfoden, og ved stærk vind og bølger sker der yderligere erosion. Manglende tilførsel af sand sydfra betyder, at Tannis Bugts naturlige kystdynamik trues.

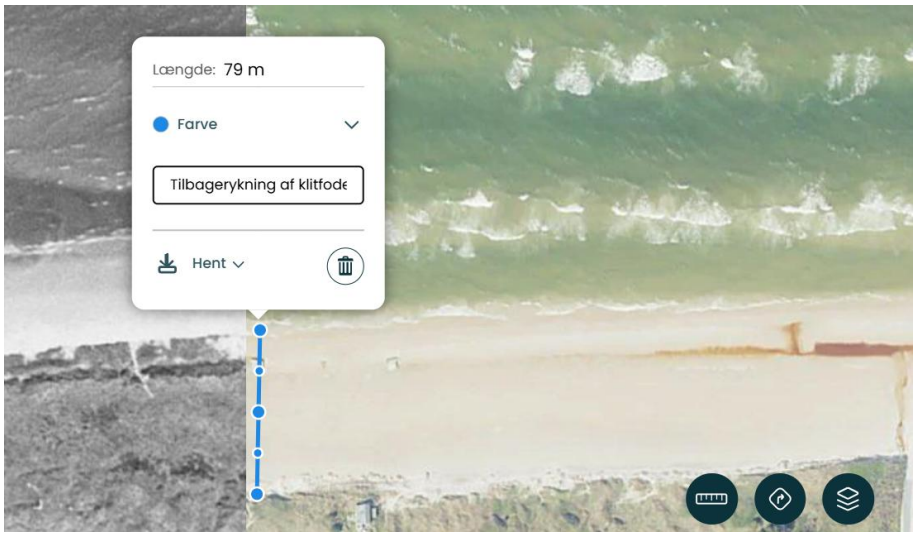

Luftfotos Kjul Strand.
Sort/hvid 1954. Farve 2023. Klitfoden har en tilbagerykning på min. 80 m.

Luftfoto 2023. Kjul Strand mellem Kjul Å og Kjulvej.
Opført 1960. Afstand fra sokkel til klitfoden ca. 20 m.
Opført før 1940. Afstand fra sokkel til klitfoden ca. 16 m. (Under 2. Verdenskrig beslaglagde den tyske værnemagt huset og indkvarterede 11 mand her.)

4. SAMMENFATNING

Fotoserierne bekræfter, at der fra 1842-1899 og frem til ca. 1970 har været betydelig fremrykning af kystlinjen. I 75-80 år rykkede kysten markant frem. Tilsvarende viser både billedserier, krak.dk/kort og KDIs figur 12, at der fra ca. 1970 og frem til i dag har været en markant tilbagerykning.

5. KONKLUSION PÅ BAGGRUND AF PERSPEKTIVERINGEN

Den dokumenterede naturlige kystdynamik i Tannis Bugt er alvorligt udfordret af manglende sediment sydfra. Alene i perioden fra 2011 til i dag er mindst 3 millioner m^3 oprenset sediment blevet fjernet fra det naturlige kredsløb og dermed tabt for Tannis Bugts kystdynamik.

6. HVAD HAR ÆNDRET SIG EFTER 1954?

6.1. Hirtshals Havn blev anlagt i perioden mellem 1919 og 1931. (Tidligere var der en mindre læmole.)

- 1960. Vest havnen blev taget i brug.
- 1966-67. Øst havnen blev anlagt.
- 1973. Forlængelse af dækmolen med 160 m ud i havet. (Den vestlige mole)
- 1994-95. Den 500 m lange Nordmole blev flyttet 200 m længere ud i havet.
- 1993-2004. Bygning af motorvej E39. Oprenset sediment fra havnen blev anvendt.
- 2015-17. Et landområde på 250.000 m2 blev anlagt øst for det hidtidige havneområde.
  I den forbindelse oplagde man 1.1 millioner m3 sediment i depot til senere brug for etableringen af dette landområde.

6.2. Udpluk af andre signifikante hændelser i Tannis Bugt.

- Der er i perioden fra februar 2024 til ultimo juli 2025 (næsten 1 ½ år) kun ført 6.000 m3 (En last) oprenset sediment ind i Tannis Bugt. Det er ca. 1% af den gennemsnitlige årlige oprensning.
- **Livreddertårn fjernet fra Tversted Strand**
  Efter aftale mellem Hjørring kommune og TrygFonden Kystlivredning blev opstillingen af livreddertårnet på Tversted Strand sat på pause efter sæson 2023. Årsagen er, at stranden de seneste to år er blevet vurderet for smal til at kunne rumme strandgæster i det omfang, som var grundlaget for at opsætte livreddertårnet tilbage i 2015.
- **CoastSnap – et globalt borgervidenskabeligt projekt.**
  Hjørring Kommune/KDI benytter sig af projektet, som kort fortalt går ud på, at borgere fotograferer kysten fra fem opstillede stationer/afmærkninger på kysten og indsender sine fotos, som vil danne en database, hvor man kan følge kysten tilstand/udvikling.
  Der er kun placeret en station i Tannis Bugt. Den blev opstillet i Tversted. Den blev hurtigt flyttet for at undgå havets erosion – et tydeligt tegn på kystens tilstand.
- **Broen over Uggerby Å ved dens udløb.**
  Grundet kraftig erosion af kysten har det flere gange været nødvendigt at flytte broen længere ind i landet.

7. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Det anerkendes, at Hirtshals Havn er et væsentligt erhvervsaktiv for lokalområdet. Udviklingen og driften af havnen vil ikke blive påvirket af, at alt oprenset sediment føres ind i Tannis Bugt på den anviste Bypass-plads. Tannis Bugts 7-8.000 år gamle naturlige kystdynamik er afhængig af tilførsel af sand – uden denne vil strømmen i bugten fortsætte med at erodere kysten.

Kilder

- Kystdirektoratet
- Tryg Fonden Kystlivredning
- Coast Snap
- Hjørring Kommune
- Private fotos
- Foto fra Nordjyske
- GEUS, Temanummer september 2004
- Krak.dk/kort
- Arbejdsleder ved anlægsarbejder på havnen for Hoffmann A/S